

Warszawa, dnia 12 czerwca 2026 r.

Poz. 602

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 25 maja 2026 r.

**w sprawie włączenia kwalifikacji sektorowej „Chów i utrzymywanie zwierząt nieudomowionych”
do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji**

Na podstawie art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1606) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia informacje o włączeniu kwalifikacji sektorowej „Chów i utrzymywanie zwierząt nieudomowionych” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *S. Krajewski*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1000).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 maja 2026 r. (M.P., poz. 602)

INFORMACJE O WŁĄCZENIU KWALIFIKACJI SEKTOROWEJ „CHÓW I UTRZYMYWANIE ZWIERZĄT NIEUDOMOWIONYCH” DO ZINTEGROWANEGO SYSTEMU KWALIFIKACJI

1. Nazwa kwalifikacji sektorowej

Chów i utrzymywanie zwierząt nieudomowionych

2. Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisany do kwalifikacji sektorowej oraz odniesienie do poziomu Sektorowej Ramy Kwalifikacji

4 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

3. Efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji sektorowej

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się
 Osoba posiadająca kwalifikację sektorową jest gotowa do samodzielnego planowania i prowadzenia hodowli wybranej grupy zwierząt nieudomowionych. Sprawuje codzienną opiekę nad hodowanymi zwierzętami nieudomowionymi poprzez żywienie, pielęgnację i ocenę stanu zdrowia. Osoba posiadająca kwalifikację sektorową jest gotowa do wykonania zaleceń lekarza weterynarii oraz udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach. Przygotowuje koncepcję pomieszczenia hodowlanego, z uwzględnieniem potrzeb behawioralnych i środowiskowych hodowanego zwierzęcia nieudomowionego. Zna technologie wykorzystywane w hodowli wybranej grupy zwierząt nieudomowionych. Przeprowadza procedur bezpieczeństwa i higieny pracy ze szczególnym uwzględnieniem obsługi zwierząt z gatunków niebezpiecznych. W swojej pracy posługuje się wiedzą z zakresu biologii zwierząt nieudomowionych, w tym z zakresu anatomii, fizjologii, taksonomii, genetyki, ekologii oraz behawiorystyki. Zna aspekty prawne dotyczące hodowli zwierząt nieudomowionych wynikające z prawodawstwa krajowego i międzynarodowego.

Zestaw 1. Wiedza o biologii zwierząt nieudomowionych	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Charakteryzuje podstawy anatomii zwierząt nieudomowionych	1) rozpoznaje budowę układów lub narządów poszczególnych gatunków zwierząt nieudomowionych; 2) opisuje charakterystyczne cechy budowy układów i narządów poszczególnych gatunków zwierząt nieudomowionych; 3) odróżnia narządy anatomiczne zwierząt nieudomowionych na podstawie charakterystycznych cech ich budowy z uwzględnieniem płci, wieku i stanu fizjologicznego.
Charakteryzuje podstawy fizjologii zwierząt nieudomowionych	1) omawia funkcje układów lub narządów zwierząt nieudomowionych; 2) opisuje procesy fizjologiczne zachodzące w organizmach zwierząt nieudomowionych; 3) rozróżnia prawidłowe i nieprawidłowe parametry życiowe zwierząt nieudomowionych z uwzględnieniem gatunku, płci, wieku i stanu fizjologicznego tych zwierząt.

<p>Posługuje się wiedzą z zakresu taksonomii</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje klasyfikacje taksonów w królestwie zwierząt nieudomowionych; 2) omawia aktualną taksonomię wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 3) charakteryzuje specyficzne cechy zwierząt należących do danej grupy taksonomicznej; 4) wymienia sposoby identyfikacji gatunku zwierzęcia nieudomowionego.
<p>Posługuje się wiedzą z zakresu genetyki</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) omawia podstawowe pojęcia z zakresu genetyki, m.in. gen, genom, genotyp, gameta, homozygota, heterozygota, kariotyp, fenotyp, chów wsobny, cecha dziedziczna, geny dominujące, allel, geny recesywne, mutacje genetyczne, DNA, RNA; 2) wymienia konsekwencje bliskiego pokrewieństwa oraz hybrydyzacji w populacji zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia choroby genetyczne występujące w populacji danej grupy zwierząt nieudomowionych.
<p>Posługuje się wiedzą z zakresu ekologii</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) omawia pojęcia, m.in. nisza ekologiczna, środowisko, ekosystem, łańcuch pokarmowy, ekologia przestrzenna; 2) opisuje ekologię wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia zagrożenia dla środowiska naturalnego; 4) omawia wpływ degradacji środowiska bytowania na populację wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 5) wyszukuje informacje na temat stopnia zagrożenia wyginieciem danego gatunku.
<p>Opisuje cykl rozwojowy organizmów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) omawia pojęcia, m.in. wylinka, przeobrażenie zupełne, przeobrażenie niezupełne, cykl rozwojowy, dymorfizm płciowy, dojrzalszość płciowa, dojrzalszość rozrodcza, okres młodzieńczy, genitria; 2) omawia przebieg cyklu rozwojowego danego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) charakteryzuje specyficzne etapy cyklu rozwojowego danej gromady zwierząt nieudomowionych; 4) ocenia prawidłowość przebiegu cyklu rozwojowego danego gatunku zwierząt nieudomowionych.
<p>Posługuje się wiedzą z zakresu behawiorystyki zwierząt nieudomowionych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt nieudomowionych; 2) identyfikuje poszczególne zwierzęta nieudomowione w grupie i obserwuje ich zachowania; 3) interpretuje zachowania wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 4) omawia zachowania stereotypowe poszczególnych gatunków zwierząt nieudomowionych; 5) wymienia sposoby przeciwdziałania zachowaniom niepożądanym i niebezpiecznym u zwierząt nieudomowionych; 6) wymienia negatywne skutki antropomorfizacji zwierząt nieudomowionych.
<p>Charakteryzuje żywienie zwierząt nieudomowionych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia pasze stosowane w żywieniu danego gatunku zwierząt nieudomowionych; 2) określa ogólną wartość odżywczą i zawartość składników w różnych rodzajach pasz z wykorzystaniem tabeli wartości pokarmowej pasz; 3) ocenia pasze pod kątem przydatności do spożycia dla poszczególnych grup zwierząt nieudomowionych; 4) opisuje zmiany w diecie związane z sezonowością i dostępnością pasz; 5) ocenia kondycję zwierząt za pomocą arkusza oceny kondycji ciała (BCS).

<p>Postępuje się wiedzą z zakresu rozrodu zwierząt nieudomowionych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje budowę anatomiczną i funkcje układu rozrodczego szeregu taksonów oraz fizjologię związanych z nim układów; 2) stosuje terminologię z zakresu rozrodu wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 3) omawia cykl rozrodczy wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 4) wymienia kryteria, które należy wziąć pod uwagę przy wyborze osobników przeznaczonych do rozrodu; 5) opisuje wpływ warunków środowiskowych na rozród wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 6) przedstawia prawidłowe parametry rozrodu (np. długość ciąży, długość i przebieg porodu, liczebność miotu, długość i warunki inkubacji jaj) u wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 7) wymienia zasady przygotowania do okresu rozrodczego wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 8) omawia sposoby identyfikacji płci u wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 9) identyfikuje płęć osobników gatunków z wyrażnie zaznaczonym dymorfizmem płciowym.
<p>Charakteryzuje zoonozy i antropozoonozy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia pojęcia dotyczące chorób odzwierzęcych, m.in. zoonoza, antropozoonoza, patogen, wektor choroby, źródło zakażenia, droga zakażenia, łańcuch epidemiologiczny, panzootia, epizootia, enzootia, choroba zaraźliwa, choroba niezakaźna, parazytoza; 2) wymienia zoonozy i antropozoonozy dotyczące danej grupy zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia specyficzne symptomy zoonoz i antropozoonoz; 4) wymienia następstwa zoonoz i antropozoonoz; 5) wymienia metody bioasekuracji.
<p>Zestaw 2. Przygotowanie do hodowli zwierząt nieudomowionych</p>	
<p>Poszczególne efekty uczenia się</p>	<p>Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określa warunki magazynowania podłoża; 2) charakteryzuje warunki konserwowania i przechowywania pasz; 3) określa zapotrzebowanie na paszę i podłoże na określony czas; 4) określa zapotrzebowanie na asortyment sanitarny i higieniczny; 5) określa zapotrzebowanie na sprzęt i akcesoria do utrzymania warunków hodowlanych.
<p>Planuje pomieszczenie hodowlane</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) omawia parametry środowiskowe w hodowli dla wybranej grupy zwierząt nieudomowionych oraz ich wpływ na dobrostan; 2) określa minimalną powierzchnię pomieszczeń hodowlanych dla wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych; 3) identyfikuje nieprawidłowości w zaplanowanym pomieszczeniu dla wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 4) przygotowuje koncepcję projektu pomieszczenia hodowlanego dla wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych z uwzględnieniem potrzeb behawioralnych; 5) dobiera rodzaje roślin do pomieszczeń dla danego gatunku zwierząt nieudomowionych.

Charakteryzuje technologię wykorzystywaną przy hodowli zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) omawia rodzaje technologii wykorzystywanej w hodowli wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 2) ocenia prawidłowość działania technologii wykorzystywanej w hodowli wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia sprzęt do obsługi wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 4) wymienia sposoby znakowania wybranej grupy zwierząt nieudomowionych.
Charakteryzuje florę wykorzystywaną w hodowli wybranej grupy zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia rośliny trujące dla zwierząt w wybranej grupie zwierząt nieudomowionych; 2) wymienia rośliny tworzące środowisko dla określonego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) omawia warunki utrzymania i pielęgnacji roślin tworzących środowisko dla określonego gatunku zwierząt nieudomowionych.
Organizuje transport wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) określa wymagania dotyczące warunków transportu dla wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych na podstawie analizy aktualnych przepisów prawa; 2) wymienia niezbędny sprzęt służący do transportu dla wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) określa metody załadunku wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 4) wymienia dokumentację niezbędną do transportu wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych.

Zestaw 3. Podstawy prawne hodowli zwierząt nieudomowionych	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Określa przepisy prawa w zakresie hodowli zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia założeń Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES); 2) wymienia gatunki z wybranej grupy zwierząt nieudomowionych znajdujące się na liście CITES; 3) wymienia akty prawne regulujące hodowlę zwierząt nieudomowionych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej; 4) wymienia uwarunkowania prawne w sprawie nabywania, zbywania lub organizowania targów, wystaw, pokazów, konkursów zwierząt nieudomowionych; 5) wyszukuje w dostępnych źródłach aktualne przepisy prawa odnoszące się do wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych.
Charakteryzuje zagospodarowanie odpadów medycznych i biologicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa	<ol style="list-style-type: none"> 1) określa procedury zagospodarowania odpadów biologicznych i medycznych; 2) wymienia środki bioasekuracji przy obsłudze odpadów biologicznych; 3) klasyfikuje uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego ze względu na bezpieczeństwo sanitarno-weterynaryjne (szczególnego, wysokiego i niskiego ryzyka).

Zestaw 4. Praca ze zwierzętami nieudomowionymi	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Przestrzega zasady bezpieczeństwa i higieny pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania zadań zawodowych; 2) wymienia zasady organizowania stanowiska pracy potrzebnego do wykonywania czynności zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska; 3) wymienia czynniki szkodliwe, niebezpieczne i uciążliwe i ich skutki dla organizmu człowieka występujące w środowisku pracy, w tym podczas kontaktu ze zwierzętami, obsługą maszyn, sprzętu i narzędzi, kontaktu z materiałem biologicznym oraz substancjami chemicznymi; 4) odczytuje informacje wynikające ze znaków zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych i ochrony przeciwpożarowej; 5) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywanych zadań zawodowych; 6) stosuje zasady postępowania ze środkami ochrony indywidualnej i zbiorowej po ich użyciu zgodnie z przepisami prawa.
Wykonuje obchód dzienny i przygotowuje raport	<ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadza kontrolę warunków środowiskowych oraz pomieszczenia hodowlanego w poszukiwaniu nieprawidłowości; 2) sprawdza liczebność zwierzostanu; 3) ocenia stan ogólny zwierząt nieudomowionych na podstawie obserwacji; 4) identyfikuje wizualne oznaki słabego zdrowia; 5) ocenia spożycie paszy lub wody; 6) monitoruje odchody w poszukiwaniu nieprawidłowości; 7) przygotowuje raport z wykonanych czynności i obserwacji.
Omawia zasady poskramiania zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia niebezpieczeństwa, które niesie za sobą praca z wybranym gatunkiem zwierząt nieudomowionych; 2) omawia zasady obchodzenia się ze zwierzęciem wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia metody poskramiania wybranych gatunków zwierząt nieudomowionych.
Demonstruje techniki poskramiania zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) dobiera sprzęt do poskromienia wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 2) demonstruje bezpieczne podejście i poskromienie zwierzęcia nieudomowionego z wykorzystaniem narzędzi i technik poskramiania zwierząt; 3) korzysta z urządzeń pomocnych w obchodzeniu się z wybraną grupą zwierząt nieudomowionych.
Opisuje profilaktykę zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia pojęcia dotyczące profilaktyki, m.in.: profilaktyka, prewencja, bioasekuracja, szczepienia ochronne, odrobaczanie, aseptyka, antyseptyka; 2) wymienia zabiegi profilaktyczne wykonywane u wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) dobiera narzędzia oraz materiały niezbędne do wykonania zabiegów profilaktycznych u wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 4) stosuje zasady postępowania ze zużytymi narzędziami oraz materiałami po wykonanych zabiegach profilaktycznych.

Ocena stan zdrowia zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) ocena stan zdrowia osobników na podstawie parametrów życiowych (np. tętno, temperatura ciała, liczba oddechów, świadomość) oraz wyników obserwacji; 2) identyfikuje osobniki podejrzane o chorobę; 3) przygotowuje informacje dla lekarza weterynarii o wynikach oceny stanu zdrowia zwierząt nieudomowionych.
Przygotowuje i podaje dawkę dawkę pokarmową	<ol style="list-style-type: none"> 1) ocenia organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt nieudomowionych; 2) wybiera i odważa dawkę paszy, z uwzględnieniem suplementacji dla wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) ocenia konieczność modyfikacji codziennej diety, tak by zminimalizować ilość niezjedzonej paszy i ograniczyć marnotrawstwo; 4) podaje paszę w sposób odzwierciedlający naturalne, specyficzne gatunkowo zachowania, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, np.: młode zwierzęta, zwierzęta starsze, zwierzęta chore, zwierzęta w okresie rekonwalescencji.
Charakteryzuje trening wybranej grupy zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia rodzaje treningów zwierząt nieudomowionych; 2) wymienia zasady lub metody szkolenia zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia konsekwencje nieprawidłowego treningu.
Utrzymuje higienę pomieszczeń hodowlanych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia pojęcia, m.in. dezynfekcja, dezynsekcja, deratyzacja, sanityzacja; 2) wymienia urządzenia i środki stosowane w dezynfekcji pomieszczeń lub sprzętu hodowlanego; 3) dobiera metody lub środki np. do: dezynfekcji, dezynsekcji, deratyzacji, sanityzacji; 4) czyści pomieszczenie hodowlane, np.: usuwa odchody, resztki pokarmu, zanieczyszczenia fizyczne, wymienia wodę, zmienia podłogę.
Prowadzi dokumentację hodowlaną dla wybranej grupy zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wypełnia wniosek o rejestrację wybranego gatunku zwierzęcia nieudomowionego; 2) uzupełnia dokumentację hodowlaną dla wybranej grupy zwierząt nieudomowionych.
Zestaw 5. Opieka nad poszczególnymi grupami zwierząt nieudomowionych	
Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia	
Posługuje się wiedzą o wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia zabiegi pielęgnacyjne wykonywane u wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 2) dobiera narzędzia lub materiały niezbędne do wykonania zabiegów pielęgnacyjnych u wybranego gatunku zwierząt nieudomowionych; 3) stosuje procedury postępowania ze użytymi narzędziami oraz materiałami po wykonanych zabiegach pielęgnacyjnych.

Pobiera próbki materiału biologicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały potrzebne do pobrania próbek materiału biologicznego (np. kał, mocz, zeszkrobina, sierść, wymazy) od zwierząt nieudomowionych; 2) pobiera materiał biologiczny (np. kał, mocz, zeszkrobina, sierść, wymazy) od zwierząt nieudomowionych z zastosowaniem właściwej techniki; 3) zabezpiecza i opisuje próbkę pobranego materiału biologicznego; 4) przechowuje materiał biologiczny (np. kał, mocz, zeszkrobina, sierść, wymazy) pobrany od zwierząt nieudomowionych; 5) sporządza dokumentację związaną z pobraniem materiału biologicznego od zwierząt nieudomowionych.
Wykonuje badania diagnostyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje sprzęt i urządzenia laboratoryjne wykorzystywane w badaniach parazytologicznych i serologicznych; 2) wykonuje badania parazytologiczne i serologiczne zgodnie z obowiązującymi procedurami; 3) przygotowuje informacje dla lekarza weterynarii o uzyskanych wynikach badań.
Charakteryzuje najczęściej występujące choroby zwierząt nieudomowionych	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia choroby podlegające obowiązkowi zwalczania i rejestracji określone w aktualnych przepisach prawa weterynaryjnego; 2) wymienia charakterystyczne objawy najczęściej występujących chorób zakaźnych, niezakaźnych oraz pasożytniczych u wybranej grupy zwierząt nieudomowionych.
Omawia zasady opieki nad zwierzętami nieudomowionymi w okresie okołoporodowym	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia zasady przygotowania miejsca rozrodu dla wybranej grupy zwierząt nieudomowionych, np.: porodu, zniosu, lęgu, tartia; 2) wymienia zasady postępowania z osobnikami wydającym potomstwo lub z potomstwem w trakcie rozrodu wybranej grupy zwierząt nieudomowionych; 3) wymienia zasady postępowania z samicą po rozrodzie; 4) wymienia wymagania lub sposób postępowania z przychówkiem dla wybranej grupy zwierząt nieudomowionych.
Udziała pierwszej pomocy zwierzętom nieudomowionym	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia sposoby postępowania w stosunku do wybranej grupy zwierząt nieudomowionych w przypadku np.: zadławienia, zranienia lub złamania, innych nagłych sytuacji zagrażających życiu tych zwierząt; 2) udziela pierwszej pomocy zwierzęciu nieudomowionemu z wybranej grupy.

4. Ramowe wymagania dotyczące metod przeprowadzania walidacji, osób przeprowadzających walidację oraz warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzania walidacji

4.1. Wymagania dotyczące metod przeprowadzania walidacji

Podczas walidacji stosuje się następujące metody:

- 1) test teoretyczny;
- 2) rozmowa z komisją prowadzona w formie wywiadu swobodnego;
- 3) obserwacja w warunkach rzeczywistych;
- 4) obserwacja w warunkach symulowanych;
- 5) analiza dowodów i deklaracji.

4.2. Wymagania dotyczące osób przeprowadzających walidację

Komisja walidacyjna składa się z dwóch osób. Jedną osobą jest odpowiedzialna za prawidłowy przebieg walidacji w zakresie zastosowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Drugą osobą musi posiadać co najmniej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny w dyscyplinach naukowych: rolnictwo i ogrodnictwo, weterynaria, zootechnika i rybactwo lub nauki biologiczne oraz posiadać udokumentowane co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracy z wybraną grupą zwierząt nieudomowionych.

4.3. Wymagania dotyczące warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzenia walidacji

W trakcie rejestracji na walidację kandydat wybiera co najmniej jedną grupę specjalizacyjną zwierząt nieudomowionych z poniższej listy:

- 1) zwierzęta utrzymywane w akwarystyce;
- 2) zwierzęta utrzymywane w terrarystyce;
- 3) ssaki drapieżne;
- 4) ssaki roślinożerne;
- 5) naczelnice;
- 6) ptaki.

Weryfikacja składa się z części teoretycznej i praktycznej. W części teoretycznej wykorzystywane są metody: test teoretyczny i rozmowa z komisją. Zaliczenie części teoretycznej dopuszcza do części praktycznej. W trakcie części praktycznej wykorzystywane są następujące metody: obserwacja w warunkach symulowanych, obserwacja w warunkach rzeczywistych, rozmowa z komisją, analiza dowodów i deklaracji. Część praktyczna jest prowadzona w warunkach umożliwiających pracę z wybraną grupą zwierząt nieudomowionych.

Część praktyczna w przypadku:

- 1) zwierząt utrzymywanych w akwarystyce – trwa co najmniej 2 dni;
- 2) zwierząt utrzymywanych w terrarystyce – trwa co najmniej 2 dni;
- 3) ssaków drapieżnych – trwa co najmniej 5 dni;
- 4) ssaków roślinożernych – trwa co najmniej 4 dni;
- 5) naczelnych – trwa co najmniej 5 dni;
- 6) ptaków – trwa co najmniej 4 dni.

Weryfikacja jest prowadzona przez asesora walidacyjnego, który posiada udokumentowane co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracy z wybraną grupą lub grupami zwierząt nieudomowionych.

W trakcie praktycznej części walidacji obecny jest asystent techniczny.

Instytucja certyfikująca zapewnia do części teoretycznej:

- 1) miejsce wyposażone w stanowiska zapewniające samodzielne rozwiązanie testu, spełniające wymagania wynikające z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej;
- 2) warunki do przeprowadzenia rozmowy z komisją walidacyjną.

Część praktyczna walidacji odbywa się w miejscu spełniającym wymagania wynikające z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

Walidacja odbywa się w:

- 1) ogrodzie zoologicznym;
- 2) pomieszczeniu hodowlanym wraz z wyposażeniem oraz ze zwierzętami z wybranej grupy zwierząt nieudomowionych (zwierzęta hodowlane muszą być zarejestrowane zgodnie z art. 64 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 i 426) przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, powiatowy inspektorat weterynarii, urząd miasta lub starostwo powiatowe).

W przypadku braku możliwości weryfikacji poszczególne efekty uczenia się na żywym zwierzęciu instytucja certyfikująca zapewnia alternatywy, np. fantom.

Instytucja certyfikująca zapewnia w trakcie części praktycznej walidacji dostęp do:

- 1) paszy dla zwierząt z wybranej grupy zwierząt nieudomowionych;
- 2) sprzętu służącego do przygotowania i podawania paszy zwierzętom z wybranej grupy zwierząt nieudomowionych;
- 3) arkuszy oceny kondycji ciała (BCS);
- 4) materiałów i narzędzi hodowlanych umożliwiających aranżację pomieszczeń dla zwierząt nieudomowionych;
- 5) materiałów oraz narzędzi medycznych pozwalających na pobranie materiału biologicznego do badań laboratoryjnych;
- 6) narzędzi i materiałów do poskramiania zwierząt;
- 7) narzędzi i materiałów do wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, zabiegów profilaktycznych, zabiegów leczniczych, badań diagnostycznych, udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach;
- 8) sprzętu oraz środków do dezynfekcji, dezynsekcji, deratyzacji i sanityzacji;
- 9) wzorów dokumentacji dotyczącej wybranej grupy zwierząt nieudomowionych;
- 10) komputera z dostępem do Internetu.

4.4. Ewentualne dodatkowe informacje na temat ramowych wymagań dotyczących walidacji

Instytucja certyfikująca informuje o terminie walidacji oraz o grupie specjalizacyjnej zwierząt nieudomowionych.

Przed przystąpieniem do części praktycznej walidacji każdy kandydat musi ukończyć szkolenie stanowiskowe.

Instytucja certyfikująca umieszcza na certyfikacie informację o grupie specjalizacyjnej zwierząt nieudomowionych objętych walidacją.

5. Warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji, jeżeli zostały określone, albo informacje o braku takich warunków

Osoba przystępująca do walidacji musi spełniać następujące warunki:

- 1) mieć ukończone 18 lat;
- 2) złożyć pisemne oświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do uczestnictwa w procesie walidacji (oświadczenie dotyczy: alergii, chorób układu oddechowego, dysfunkcji kończyn górnych i dolnych, niepełnosprawności umysłowej w stopniu umiarkowanym i lekkim);
- 3) posiadać na etapie praktycznej walidacji ubezpieczenie OC i NNW.

Osoba przystępująca do walidacji musi posiadać własne ubranie robocze i obuwie robocze oraz środki ochrony osobistej zależne od wybranej grupy zwierząt nieudomowionych.

6. Inne, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunki uzyskania kwalifikacji sektorowej, jeżeli zostały określone, albo informacja o braku takich warunków

Brak

7. Określenie ważności certyfikatu kwalifikacji sektorowej, bezterminowy lub określony, oraz warunki przedłużenia ważności, jeśli okres ważności certyfikatu został określony

Bezterminowy

8. Dodatkowe wymagania wynikające ze specyfiki kwalifikacji sektorowej, dotyczące:

- 1) zakresu i częstotliwości ewaluacji wewnętrznej, o których mowa w art. 64 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji;
- 2) zakresu i częstotliwości sporządzania raportów z zewnętrznego zapewniania jakości, o których mowa w art. 68 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji;
- 3) zakresie i częstotliwości składania sprawozdań z działalności, o których mowa w art. 76 ust. 1–3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Brak

9. Dodatkowe warunki, które muszą spełniać podmioty ubiegające się o uprawnienie do certyfikowania na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Podmiot ubiegający się o uprawnienie do certyfikowania kwalifikacji sektorowej „Chów i utrzymywanie zwierząt nieudomowionych” do wniosku o nadanie uprawnienia do certyfikowania tej kwalifikacji dołącza:

- 1) matrycę walidacji obejmującą wszystkie efekty uczenia się i kryteria ich weryfikacji wskazane dla tej kwalifikacji sektorowej wraz z przypisanymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się (metoda, narzędzie służące weryfikacji efektów uczenia się oraz pytanie/zadanie/polecenie), gwarantującą, że każdy z efektów uczenia się został uwzględniony w postępowaniu walidacyjnym;
- 2) opis wewnętrzznego systemu zapewnienia jakości, obejmujący wszystkie etapy walidacji;
- 3) dokumenty potwierdzające spełnienie przez komisję walidacyjną wymagań dotyczących walidacji.

Podmiot ubiegający się o uprawnienie do certyfikowania kwalifikacji pisemnie informuje Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o terminie i miejscu planowanej walidacji z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem albo w dniu opublikowania na swojej stronie internetowej informacji o terminie planowanej walidacji.

10. Termin dokonywania przeglądu kwalifikacji, z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Nierazdziej niż raz na 10 lat